

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kárpáti Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mancsiczky László ügyvéd által képviselt alperes ellen sajtó-helyreigazítás iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt 10.P.20.445/2010. számon megindított és a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.408/2010/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (Ötvenezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 99.000 (Kilencvenkilencezer) forint kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetének helyt adott, és kötelezte az alperest, hogy három nap alatt, az

alperes honlapján ..-én megjelent „...” című újságcikkkel azonos oldalon, azonos szedési módban és azonos betűnagysággal tegye közzé az alábbi helyreigazító közleményt:

„Helyreigazítás:

A .. internetes weboldala ..-én feltett „..." című cikkünkben azt a valós tény, hogy .. országgyűlési képviselőjelöltként és kampányfőnökként vesz részt a .. választási felkészülésében, abban a hamis színben tüntettük fel, mint ha ezt a büntetőeljárás elkerülése, a mentelmi jog megszerzése érdekében tenné.

Valótlanul állítottuk azt a tény, hogy .. lehallgatási botrányként elhíresült akció főkolomposa lenne."

Kötelezte a .. Kft-t, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 50.000 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 27.000 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a .. Kft. által kiadott .. internetes napilapon ..-én jelent meg az „..." című újságcikk, amely részben az .. - .. kapcsolatával, továbbá az .. választási listájával, az arra felkerült személyekkel foglalkozott. Az írás a felperes személyével kapcsolatban kifejtette, hogy mint a .. korábbi vezetője, .. tanácsadójaként javasolta .. „adoptálását", illetve az ..-szel nyílt választási szövetséget. A felperes fizetett külső tanácsadóként 2003. óta gyakorol döntő befolyást .. döntéseire és fő céljuk az ..-től való függetlenségének megőrzése volt. A cikk szerint a felperes munkáját azzal honorálták, hogy tanácsadóból kampányfőnöki rangra emelték, sőt felkerült a párt országos listájára az 5. hely környékén. Majd a szerző a következőket fogalmazta meg: „Kérdés persze, hogy miért érne meg ..-nak a jól menő üzleti vállalkozást politikusi pályára cserélni? Csak nem a mentelmi jog miatt? (.. ez mentette meg a büntetőeljárástól, de lehet, hogy nem is ő, hanem a tanácsadója a lehallgatási botrányként elhíresült akció főkolomposa.)".

Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az újságcikk kérdés formájában feltett utalása, miszerint a felperes mentelmi jog megszerzése miatt lépett politikusi pályára, magában hordozza azt a feltételezést, hogy a felperesnek büntetőeljárástól kellett tartania, tehát, hogy bűncselekményt követett el. Az a kijelentés pedig, hogy lehet, nem is .., hanem tanácsadója a felperes a lehallgatási botrányként elhíresült akció főkolomposa, szintén lehetőségként megfogalmazva, egyértelműen sugallt tény, amely nem bizonyított. Az alperes a becsatolt internetes weboldalakon megjelölt újságcikkekkel nem tudta bizonyítani a cikk állítását arra nézve, hogy a felperes a lehallgatási botrányként elhíresült ügy „főkolomposa". A felperessel készített interjúból csupán az derült ki, hogy az .. igazgatója .., valamint .. telefonbeszélgetést rögzítő hangfelvételt a felperes, illetve .. közösen meghallgatta. Utalt arra is, hogy a „főkolompos" szó a negatív megítélésű cselekménysorozat vezetőjeként állítja be a felperest. Önmagában az, hogy a hangfelvételt a felperes is meghallgatta, és vélhetően ezt követően ..-nak tanácsot adott, nem támasztja alá a cikkben sérelmezett tényállítást. A becsatolt

magánszakvéleményeket az elsőfokú bíróság az alperes saját előadásának tekintette. Megítélése szerint .. tanú vallomása sem támasztotta alá az állított tény valóságtartalmát, mivel más internetes hírforrásokból vett tények alapján írta meg az újságcikket.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte a .. Kft-t, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 6.250 forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak 36.000 forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket. A jogerős ítélet osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint az újságcikk tényállításokat tartalmaz, a tényközlő jelleget a kérdő mondat használata nem cáfolja, így a véleménynyilvánítás szabadságára való alperesi hivatkozás nem fogadható el. A cikk a maga egészében - szövegösszefüggésére figyelemmel - nyelvtani értelmezésében és stilisztikai jelentése szerint is tényállítást sugall, azt, hogy a felperes a mentelmi jog megszerzése és a büntetőeljárás alóli mentesülés érdekében vállalta a képviselő jelöltséget. A „főkolompos” jelző használata pedig arra utal, hogy a lehallgatási botrányként elhíresült ügy vezéregyénisége is maga a felperes volt. Egyetértett az

elsőfokú bírósággal abban, hogy a cikkek és a szakértői vélemények nem alapozzák meg az írás tényállításait, sőt a felperes nyilatkozott a pályamódosítás okáról, a hangfelvétellel kapcsolatos érintettségéről és ez alkalommal szóba sem került a mentelmi jog megszerzése. Ezért az alperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy a cikk megírását az is indokolta, hogy hosszabb ideje a felperes részéről nincs válasz a lehallgatási botrányban betöltött szerepére, tevékenységének mibenlétére. A .. honlapon forrásként megjelölt cikk csak utalt a felperes háttérben viselt szerepére, így az alperes által hivatkozott elemi logika szabályain alapuló következtetések sem teszik lehetővé a felperes főkolomposként történő megnevezését. A szakvéleménynek nevezett álláspontokkal nem értett egyet, mely szerint a tényközlő jelleget cáfolja a kérdő mondat, mivel mind kérdő mondattal, mind a lehet igével állítható, sugallható tény.

A fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő, a felperes keresetét teljes egészében elutasító új határozat hozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, a 61. § (1) és (2) bekezdését, a Római Egyezmény 10. cikk 1. és 2. pontját, valamint a 46. cikkét, az 1997. évi LXVI. törvény 3. §-át, az 1986. évi II. törvény 2. § (3) bekezdését, a Ptk. 1. § (2) bekezdését, 2. § (2)

bekezdését, 5. § (2) bekezdését, a 79. § (1) és (2) bekezdését, valamint a Pp. 163. § (2) bekezdését, a 206. § (1) bekezdését és a 221. § (1) bekezdésében foglaltakat. Fenntartotta álláspontját, hogy a perbeli cikk és az abból a felperes által kiemelt három mondat véleménynyilvánítást tartalmaz, amely alkotmányos védelem alatt áll és nem korlátozható a sajtó-helyreigazítás jogintézményével. Előadta, hogy az alperesi cikk vélemény formájában az un. lehallgatási botrány érintett közéleti szereplőinek közrehatását próbálta körülírni, és az egyik értelmezési lehetőségként vetette fel azt, hogy a felperes lehet az egyik vezéregyénisége ennek az ügynek. Nem állította azt sem, hogy a felperes a büntetőeljárás alóli mentesülés érdekében vállalta a képviselőjelöltséget. Ennek értelmezése egy ilyen súlyú közéleti ügyben az alperesi publicistának jogában állt. Hivatkozott a BDT. 2008/1737. számú eseti döntésre.

Érvelése szerint a felperessel készült interjúnak azért van relevanciája a jogvita eldöntése szempontjából, mert azt mutatja meg, hogy a felperes hallgat a lehallgatási ügyben betöltött szerepéről. A felperes nyilatkozata nem érdemi válasz a közérdeklődésre számot tartó ügyben, így az állampolgárok, az újságírók és a média jogosulttá vált véleményt formálni, vélemény formájában a különböző lehetőségeket felvetni a felperes szerepéről. Mint ahogyan véleményt formálhat arról is, hogy milyen okból vállalta hosszabb tanácsadói, politológusi múltjának feladását a képviselőjelöltség érdekében. A perben becsatolt cikkek azt a célt szolgálták, hogy az alperes bemutassa, hogy a lehallgatási botrányban elérhető információk alkalmasak arra, hogy azokból bárki az elemi logika szabályai szerint következtetéseket vonjon le vélemény formájában, így az alperesi publicista is a felperes által kifejtett magatartásra nézve. Ennek indokoltságát az is alátámasztja, hogy hosszabb ideje a felperessel szoros munkakapcsolatban álló két volt parlamenti képviselővel, illetve képviselőjelölttel szemben azért nem indult büntetőeljárás, mert a parlament korábban nem függesztette fel mentelmi jogukat az 1990. óta alkalmazott parlamenti gyakorlat szabályaival ellentétben. A felperes ennek a két személynek és az általuk vezetett pártnak hosszú évek óta tanácsadója volt, szoros munkakapcsolatban együtt dolgozott velük, ideértve a CD-ügyben adott tanácsokat is. Ténykérdés az is, hogy a felperes által tulajdonolt cég jelentős szerződéses értékkel, hosszabb ideig jogviszonyban állt a nemzetbiztonsági hivatallal.

Hivatkozott a Római Egyezmény 10. Cikkében foglaltakra, amelynek alapján a véleménynyilvánítás szabadsága csak szűk körben korlátozható személyhez fűződő jogokra hivatkozással. Különösen a közérdeklődésre számot tartó, közérdekű adatokat érintő olyan ügyekben, amelyekben a közéleti szereplők nem tájékoztatják a közvéleményt saját tevékenységükről, és nem hoznak nyilvánosságra minden információt. A hazai bírói gyakorlat az Emberi Jogok Európai

Bíróságával azonos gyakorlatot folytat abban a tekintetben, hogy a közéleti ügyekben a tényállítás fogalmát szűkebben, míg az értékítélet, véleménynyilvánítás fogalmát tágabban szükséges értelmezni. Sérelmezte, hogy a bírósági és az alkotmánybírósági gyakorlattal kapcsolatban a jogerős ítélet semmilyen érdemi érvelést nem tartalmaz. Ezzel sérti a Pp. 206. § (1) bekezdésének és a 221. § (1) bekezdésének szabályait.

Érvelése szerint - a jogerős ítélet indokolásával szemben - az alperes nem állította azt, hogy azért kellett volna elutasítani a keresetet, mert még büntetőeljárások vagy más polgári peres eljárások vannak a lehallgatási botrányral összefüggésben, csupán arra hívta fel a másodfokú bíróság figyelmét, hogy a még le nem zárult számos bírósági ügy is mutatja, hogy hosszú ideje a közéleti érdeklődés középpontjában álló lehallgatási botrány részletes eseményei nem ismertek a közvélemény előtt, és ez a bírói gyakorlat alapján megteremti a jogot arra, hogy az állampolgárok és a média a lehetséges verziókat véleménynyilvánítás formájában bemutassa a publikum számára. Közéleti ügyben az alperes szerint erre mód van és a közéleti szereplőknek, akik részt vettek az eseményekben, el kell viselniük, hogy találgatások jelennek meg a tényleges szerepükkel kapcsolatban. Utalt a .. versus Magyarország ügyben az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott ítéletre valamint a becsatolt szakvéleményekre. Mindezek alapján arra hivatkozott, hogy a felperes által sérelmezett mondatok azért minősülnek értékítéletnek, véleménynek, mert azok valóságtartalma nem lehet bizonyítás tárgya.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A Ptk. 79. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről napilap, folyóirat (időszaki lap), rádió, televízió vagy filmhíradó valótlan tényről közöl vagy híresztel, illetőleg való tényeket hamis színben tüntet fel - a törvényben biztosított egyéb igényeken kívül - követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetőleg melyek a való tények (helyreigazítás).

A Legfelsőbb Bíróság PK. 12. sz. állásfoglalása szerint véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat nem lehet helyreigazítás alapja. Tehát sajtó-helyreigazítás tárgya kifejezetten csak a közölt tények tartalmi valósága lehet.

A per tárgyát képező sajtóközlemény arra keresi a választ, hogy a felperes milyen szerepet töltött be az ún. lehallgatási botrányban, illetve hogy a gazdasági életben sikeres szakembert mi vezethette,

mi motiválhatta abban a döntésében, hogy gazdasági tevékenységét feladja, és

vállalja az ...-pártlistán való képviselői megmérettetést. Ezen belső motiváció feltételezett indokát fogalmazza meg a szerző azzal, hogy ennek indoka lehet a mentelmi jog elérése, ezáltal az esetleg a lehallgatási ügyben is szerepet játszó felperes mentesülése a büntetőjogi következmények alól.

Ténykérdés, hogy a felperes kapcsolatban állt az ...-fel, szerepe volt a lehallgatási ügyben, a hanganyagot ...-val a lakásán hallgatták meg, továbbá hogy a felperes gazdasági szakember, aki korábban a ... Kft. vezetője volt, majd az országos listáján képviselőjelöltként szerepelt.

A tények alapján levont feltételezés a cselekvő személy motivációjára vagy indíttatására mindenképpen csak a szerzőnek a tényekből levont következtetése lehet, amely feltételezett lehetséges indokként megfogalmazva kizárólag csupán a szerzőnek a cselekvéssel kapcsolatos véleményét fejezi ki. A tényekből levont következtetés kifejezhet további tényállítást, de lehet csak véleménynyilvánítás is.

A perbeli esetben a felperes feltételezett motivációjának elképzelése, és a lehallgatási botrányban betöltött esetleges szerepéről megfogalmazott vélemény a felperes által sem vitatott tényekből levont következtetés, azaz olyan véleménynyilvánítás, amely - függetlenül attól, hogy adott esetben sérthet személyhez fűződő jogot - sajtó-helyreigazítás alapjául nem szolgálhat.

Mindezek alapján tévedett a jogerős ítélet, amikor helyreigazítás közzétételére kötelezte az alperest, a felperesre vonatkozó valótlan tényállítás vagy való tény hamis színben való feltüntetésének hiányában sajtó-helyreigazítási kötelezettség nem áll fenn.

A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerint a felperes köteles az alperes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a kereseti,

fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2010. október 13.

*Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné Dr. Kovács
Katalin sk. előadó bíró, Dr.Kovács Zsuzsanna sk. bíró*

Vné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő